

Asia: VN/18068/2023-OM-41

## **Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä hallintotuomioistuinten kokoonpanoja koskevan lainsäädännön uudistamiseksi**

Korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanosäätelyä koskevat muutosehdotukset

**Yleiset näkemyksenne ehdotetuista korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanoja koskevan sääntelyn muutoksista.**

-

**Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: voitaisiinko valituslupahakemuksia käsitellä näkemyksenne mukaan mietinnössä ehdotettua laajemmin kahden jäsenen kokoonpanossa?**

-

Hallinto-oikeuksien kokoonpanosäätelyä koskevat muutosehdotukset

**Yleiset näkemyksenne ehdotetusta hallinto-oikeuksien kokoonpanoja koskevasta sääntelystä.**

Turun hallinto-oikeus kannattaa sitä, että hallinto-oikeuden peruskokoonpanona säilyy kolmen jäsenen kokoonpano.

Hallinto-oikeus kannattaa myös työryhmän mietinnön lähtökohtana ollutta ajatusta siirtyä lakiluettelosta jonkin verran yleisemmällä tasolla oleviin määrittelyihin tilanteista, joissa kevennettyjen kokoonpanojen käyttö on mahdollista. Tämä saattaa jossain tapauksessa aiheuttaa sen, että aiemmin kevennetyissä kokoonpanossa käsitelty asia siirtyykin suurempaan kokoonpanoon. Jos ja kun kyse on asioista, joita hallinto-oikeuksissa käsitellään vuosittain vain yksittäisiä tai muutamia asioita, ei tämä muodosta ongelmaa päätöksenteon nopeuden kannalta.

Hallinto-oikeudella on ollut mahdollisuus lausua asiasta jo asian aiemmissa vaiheissa, joten jäljempänä otetaan kantaa vain joihinkin yksittäisiin kysymyksiin.

**Näkemyksenne julkisia maksuja ja hallinnollisia taloudellisia seuraamuksia koskevista kokoonpanosääntelyehdotuksista (ehdotettu HOL 5 f §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentti).**

Hallinto-oikeus kiinnittää huomiota siihen, että jotkin yksityisille määrättävät liikennevirhemaksut voivat olla suuriakin, esim. ns. päästömanipulaation perusteella määrättävä liikennevirhemaksu.

**Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: näkemyksenne väestötietoja sekä etu- ja sukunimeä koskevissa asioissa oikeusturvan kannalta tarkoituksenmukaisimmasta hallinto-oikeuden kokoonpanosta.**

Etu- ja sukunimeä koskevat asiat ovat yleensä varsin yksinkertaisia. Niitä ei ole kovinkaan paljon. Niiden ratkaiseminen jatkossakin voisi oikeusturvan vaarantumatta olla mahdollista myös kahden jäsenen kokoonpanossa. Väestötietoasiat taas voivat olla varsin monimutkaisia ja niiden osalta oikeusturvan kannalta kolmen jäsenen kokoonpano on perusteltu.

**Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: näkemyksenne yliopistoja, korkeakouluja, ammattikorkeakouluja, ammatillista koulutusta, lukioita ja varhaiskasvatusta koskevissa asioissa oikeusturvan kannalta tarkoituksenmukaisimmasta hallinto-oikeuden kokoonpanosta.**

Näiden asioiden osalta kolmen jäsenen kokoonpano on oikeusturvan kannalta perusteltu. Erityisesti yliopistoja ja korkeakouluja koskevat asiat ovat pääosin yksittäisiä asioita, joista ei ole laajaa oikeuskäytäntöä. Yliopistojen pääsykokeita koskevat valitukset, joita on jonkin verran, tulee ratkaista kolmen jäsenen kokoonpanossa.

**Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: näkemyksenne asian käsittelyn päättävien ratkaisujen tekemisestä yhden jäsenen kokoonpanossa ilman esittelyä.**

Hallinto-oikeus ei pidä ilman esittelyä tapahtuvien ratkaisujen tekemistä tarpeellisena. Jos tähän kuitenkin päädytään, ovat esityksessä mainitut 4-6 kohdan ratkaisut mahdollisia ilman esittelyä

**Näkemyksenne asian siirtämisestä vahvennetun kokoonpanon käsiteltäväksi erityisesti unionin tuomioistuimen Hann-Invest ym. -tuomion (yhdistetyt asiat C-554/21, C-622/21 ja C-727/21, EU:C:2024:594) näkökulmasta. Vaikuttavatko tuomiossa tehdyt tulkintakannanotot näkemyksenne mukaan eri tavoin eri tuomioistuinasteissa?**

5 l §:n 2 momentissa mainittua painavan syyn käsitettä olisi hyvä avata.

**Voitaisiinko joitakin sellaisia asioita, jotka nyt ehdotetun perusteella käsiteltäisiin hallinto-oikeudessa kolmen lainoppineen jäsenen peruskokoonpanossa, käsitellä näkemyksenne mukaan kaksi- tai yksijäsenisessä kokoonpanossa?**

-

**Voitaisiinko joitakin sellaisia asioita, joita nyt ehdotetaan hallinto-oikeudessa käsiteltäväksi kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa (ehdotettu HOL 5 e §), käsitellä näkemyksenne mukaan yksijäsenisessä kokoonpanossa?**

-

**Muut huomionne kokoonpanojen ehdotetusta laajuudesta hallinto-oikeudessa (ehdotetut HOL 5 b–5 f §).**

Asiantuntijajäsenten osallistumista koskevan 5 c:n pykälän osalta hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan myös 5 c §:n 4 kohdassa mainitut mielenterveysasiat voitaisiin ratkaista saman pykälän 2 momentin mukaisessa kaksijäsenisessä kokoonpanossa, johon kuulu lainoppinut jäsen ja asiantuntijajäsen. Sen sijaan 5 c §:n 2 momentissa mainittu kaksijäseninen kokoonpano ei soveltuisi kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisen erityishuollon jatkamista koskevien alustusasioiden ratkaisemiseen vaan ne tulisi ratkaista edelleen kokoonpanossa, johon kuuluu kaksi lainoppinutta jäsentä ja asiantuntijajäsen.

**Näkemyksenne ehdotetusta hallinto-oikeuden vahvennettuja kokoonpanoja koskevasta sääntelystä (ehdotetut HOL 5 i–5 l §).**

Vahvennetut kokoonpanot eli täysistunto ja koko osaston istunto eivät mietinnössä kuvatuista syistä ole nykyisin kovinkaan käyttökelpoisia. Hallinto-oikeus kannattaa 5 j:ään ehdotettua vahvennettua osastokokoonpanoa. Hallinto-oikeus kuitenkin toteaa, että tässäkään kokoonpanossa ei lainkäytön substanssikysymysten osalta ole välttämättä saatavissa lainkäytön yhdenmukaisuuden valvonnan kannalta ratkaisuja. Ylituomari ja osastonjohtajat eivät välttämättä ole kaikkien alojen parhaita tuntijoita.

**Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta koskevan sääntelyn muutosehdotukset**

**Näkemyksenne ehdotetuista Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta koskevan sääntelyn muutoksista.**

-

**Vakuutusoiden kokoonpanosääntelyä koskevat muutosehdotukset**

**Näkemyksenne ehdotetuista vakuutusoiden kokoonpanoja koskevan sääntelyn muutoksista.**

-

**Muut huomiot**

Liittyykö korkeimman hallinto-oikeuden, hallinto-oikeuksien (ml. Ahvenanmaan hallintotuomioistuin) ja vakuutusoiden kokoonpanosääntelyä näkemyksenne mukaan muita kuin luonnoksessa esillä olevia muutostarpeita?

-

**Muut huomionne työryhmämietinnöstä, mukaan lukien ehdotusten vaikutukset oikeusturvaan sekä ehdotusten taloudelliset vaikutukset.**

-

Valtioneuvoston kanslia, ulkoministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä ympäristöministeriö

**Ministeriöitä pyydetään yksilöimään valmisteluvastuulleen kuuluvassa lainsäädännössä olevat viittaukset kumottavaksi ehdotettuun hallinto-oikeuslakiin.**

-

**Ministeriöitä pyydetään ilmoittamaan valmisteluvastuulleen kuuluvassa lainsäädännössä olevista hallinto-oikeuden kokoonpanoa koskevista erityissäännöksistä.**

-

## **Vaasan hallinto-oikeus**

**Vaasan hallinto-oikeutta pyydetään arvioimaan luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä koskevaa ehdotettua sääntelyä (erityisesti ehdotetut HOL 5 d ja 5 g §) hallinto-oikeuslain soveltamiskokemusten perusteella.**

-

## **Yleiset tuomioistuimet**

**Näkemyksenne asian siirtämisestä vahvennetun kokoonpanon käsiteltäväksi erityisesti unionin tuomioistuimen Hann-Invest ym. -tuomion (yhdistetyt asiat C-554/21, C-622/21 ja C-727/21, EU:C:2024:594) näkökulmasta. Vaikuttavatko tuomiossa tehdyt tulkintakannanotot näkemyksenne mukaan eri tavoin eri tuomioistuinasteissa?**

-

Kaijanen Seija  
Turun hallinto-oikeus